

שכל עיר שהיא רואה, שרואים ממנה את ירושלים, וגם שומעת את קול השופר שבירושלים, וגם קרובה לירושלים, וגם יכולה לבוא, שיכולים להגיע ממנה לירושלים, ואין נהר מפסיק בינה לירושלים — היו תוקעין בה בשבת.

[ומדובר כאן לפני החורבן, לאחר שהסנהדרין גלו מלשכת הגזית וישבו בעיר ירושלים. שאז תקעו בכל ירושלים, ואף בעירות הקרובות לה. אבל כשהסנהדרין ישבו בלשכת הגזית, לדעת רש"י לא היו תוקעים אלא במקדש, כמבואר בתחילת המשנה.⁽⁴⁾ ריטב"א].

ואילו ביבנה, לא היו תוקעין בשבת אלא בבית דין בלבד.

גמרא:

והוינן בה: מנא הני מילי, מנין למדנו את דין משנתנו, שאין תוקעים במדינה בראש השנה שחל בשבת?

אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא:

ב. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין.⁽³⁾

אמר רבי אלעזר: לא התקין רבן יוחנן בן זכאי שיתקעו בשבת אלא ביבנה בלבד, שהיתה שם בימיו סנהדרין גדולה של שבעים ואחד זקנים, וכן בכל מקום שגלתה לשם סנהדרין גדולה.

אבל במקום שיש בו רק סנהדרין קטנה של עשרים ושלושה דיינים, לא היו תוקעים בראש השנה שחל בשבת.

אמרו לו חכמים: אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין תוקעים בו [ויבואר בגמרא].

ג. כאן חסר קטע מדברי המשנה, אודות מעלה מיוחדת שהיתה בירושלים יותר מאשר ביבנה. ויבואר בגמרא.

ד. ועוד זאת [מלבד המעלה שהיתה בירושלים, שתבואר בגמרא] — היתה ירושלים, בעודה בבנינה, יתירה על יבנה, לענין תקיעה בראש השנה שחל בשבת:

המשניות ובהל' שופר ב' ח].

3. היינו בפני בית דין כמבואר בגמרא.

4. כך תירץ הריטב"א את שיטת רש"י: מה ששינו בתחילת המשנה "יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה", היינו שתקעו במקדש עצמו ולא בשאר כל ירושלים [וכנ"ל].

ולכאורה קשה: הרי בסיפא שינוי שבכל

ירושלים ואף בערים הסמוכות לה תוקעים, ולא בבית המקדש בלבד!

ולפיכך כתב הריטב"א שלפני החורבן, כאשר הסנהדרין היו בלשכת הגזית שבמקדש, תקעו רק במקדש [ועל זה מדובר בתחלת המשנה]. אבל אחר כך [עוד לפני החורבן] גלתה הסנהדרין לירושלים [כמבואר בגמרא להלן לא, סוף עמ' א]. ואז תקעו בכל ירושלים ובעירות הסמוכות לה.